

Cultura

Linn Ullmann, escriptora i periodista, publica 'Noia, 1983'

“Sent la mare tan bonica, jo als 16 anys explorava el desig però també la bellesa”

ENTREVISTA

MARICEL CHAVARRÍA
Barcelona

Hi ha un parell d'aspectes inevitables en la vida de l'escriptora Linn Ullmann (Oslo, 1966). El primer és ser vista com la filla d'Ingmar Bergman i Liv Ullmann, dos mites de la cinematografia que van fer d'aquest art una forma d'expressió profunda i estètica. La segona és haver-se convertit en una de les veus més singulars de la literatura escandinava, sobre tot amb l'exercici d'arqueologia de la memòria que fa a la seva recent trilogia autobiogràfica. En la segona entrega, *Noia, 1983* (Les Hores, Gatopardo, en castellà), par-teix d'un episodi de la seva adolescència en què desig sexual i abús es confonen. Tenia 16 anys i va marxar sola a París sense fer cas la mare, que la va acomiadar a Nova York preguntant perquè una tempesta cancel·lés el vol. Havia conegut en un ascensor un fotògraf de moda trenta anys més gran que li va dir que la veia de model... A París la duïen d'un costat a un altre i no aconseguia recordar el nom del seu hotel per tornar-hi.

Fa temps que vol desfer aquest nus gordià o ha estat arran de la trilogia (que va començar amb *Inquiets*, sobre la seva infantesa)? Aquesta història dels meus 16 anys, quan me'n vaig anar a París pensant que era una adulta sofisticada que conqueriria el món i tot va acabar sent devastador, sempre ha estat amb mi. He intentat abordar-la en la meua escriptura de moltes maneres... sense èxit. Cada vegada que llegia *L'amant* pensava que ho faria com Marguerite Duras. Als 20 anys la imaginava com una història sensual entre una jove i un home gran. Als 30 aquell home gran ja no em va semblar tan bo. Als 40 vaig pensar que en realitat era una història sobre una mare i una filla... i als 50 he vist que no és només una història d'amor, sinó quelcom transaccional, en part abús i en part exploració. Penso que el més encertat era posar el focus en la noia i en el fet que estava perduda i que no entenien què estava passant: el desconcert era mental i d'ubicació física en una ciutat que no coneixia. I veure què va passar, com i per què. I quant de desig hi havia en la noia perquè passés.

L'estructura de la novel·la es basa a tornar una i una altra vegada sobre un record. És per sentir-se eventualment capaç de revelar alguna cosa més?

NILS PETER NILSSON / GETTY

Linn Ullmann (filla d'Ingmar Bergman i Liv Ullmann) ha publicat nou novel·les i ara treu la segona part de la seva trilogia biogràfica

“M'inspira més Cunningham que no pas els meus pares”

■ Linn Ullmann mira per sobre de les ulleres com tement que no pugui estar interessat més enllà d'un flirt. Però, un cop a dalt, es treu la roba i es fica al seu llit, ningú no la força. Als 16 el desig et porta, et sobrepassa. No la vull presentar com a víctima perquè és el seu cos explotant i explorant. Explora el desig i també la bellesa. La meua mare en aquell 1983 era tremendament bonica. Un cronista descrivia a Nova York el públic sortint del cinema de veure *Escenes d'un matrimoni* trontollant, borratxo de la seva bellesa. Que algú en un ascensor em veïés i se'm volgués endur a París per mi era bellesa.

■ Linn Ullmann mira per sobre de les ulleres com tement que no pugui estar interessat més enllà d'un flirt. Però, un cop a dalt, es treu la roba i es fica al seu llit, ningú no la força. Als 16 el desig et porta, et sobrepassa. No la vull presentar com a víctima perquè és el seu cos explotant i explorant. Explora el desig i també la bellesa. La meua mare en aquell 1983 era tremendament bonica. Un cronista descrivia a Nova York el públic sortint del cinema de veure *Escenes d'un matrimoni* trontollant, borratxo de la seva bellesa. Que algú en un ascensor em veïés i se'm volgués endur a París per mi era bellesa.

■ Linn Ullmann mira per sobre de les ulleres com tement que no pugui estar interessat més enllà d'un flirt. Però, un cop a dalt, es treu la roba i es fica al seu llit, ningú no la força. Als 16 el desig et porta, et sobrepassa. No la vull presentar com a víctima perquè és el seu cos explotant i explorant. Explora el desig i també la bellesa. La meua mare en aquell 1983 era tremendament bonica. Un cronista descrivia a Nova York el públic sortint del cinema de veure *Escenes d'un matrimoni* trontollant, borratxo de la seva bellesa. Que algú en un ascensor em veïés i se'm volgués endur a París per mi era bellesa.

Sí, una cosa és trobar la veu, i una altra, l'estructura. Vaig entendre que era un llibre circular, sense principi o final, sinó en cercles, que és l'emoció que tens en perdre't. Jo em desoriento molt al carrer, i fent tombos passes cada vegada pel mateix lloc, però la perspectiva ha canviat, la llum ha canviat, hi ha una altra emoció... Faig això: no hi afegeixo judicis de valor. Només descriu què passa.

L'episodi amb el col·lega “greixós” d'A., l'amant, el descriu amb la fredor d'un atestat policial. S'ha preguntat per què no va fugir en detectar perill?

Sí. I no ho sé, i és amb aquest “no ho sé” que escriu la novel·la. Ella no sent cap desig per aquell home, no té per què asseure-se-li als genolls. Per què fa aquelles coses, la noia? El bo és que ella observa, té aquest poder. Tot i que no lluiti ni es resisteixi, n'és conscient. Mira A mentre dorm, nu, cosa que al món pictòric sol ser al revés: un vell observant una jove nua.

Amaga aquells individus de la moda dels vuitanta darrere inicials i pseudònims. Gent que avui anirien a presó per tràfic de joves. No ho sé, jo ja en tenia 16 i a França ni tan sols hi ha edat límit de consentiment. Sé que són actes criminals, però m'agrada quan no saps

si realment és abús o un flirt que va més enllà. És un joc o és violència? O tots dos? És desig o explotació? Són les dues coses.

Veu causa-efecte entre allò que va passar a París i algun episodi de depressió que descriu?

Ho poso tot junt a la novel·la, però la vida és més complicada i intri-

Jove, naïf

“Que algú en un ascensor em veïés i se'm volgués endur a París era, per mi, bellesa”

Traumes

“Ser sexualment manipulada els passa a la majoria de noies i els va passar a les mares”

cada. Per mi, l'important era retratar episodis diversos de la vida d'una dona.

El seu pare, Ingmar Bergman, era vint anys més gran que la mare, Liv Ullmann. Hi veu paral·lelisme? Buscava el pare la noia?

La noia [l'autora es refereix de vegades així al seu jo adolescent] es pren com un compliment que un

home es fixi en ella a l'ascensor. És jove, naïf i no creu que pugui estar interessat més enllà d'un flirt. Però, un cop a dalt, es treu la roba i es fica al seu llit, ningú no la força. Als 16 el desig et porta, et sobrepassa. No la vull presentar com a víctima perquè és el seu cos explotant i explorant. Explora el desig i també la bellesa. La meua mare en aquell 1983 era tremendament bonica. Un cronista descrivia a Nova York el públic sortint del cinema de veure *Escenes d'un matrimoni* trontollant, borratxo de la seva bellesa. Que algú en un ascensor em veïés i se'm volgués endur a París per mi era bellesa.

La seva mare ha llegit el llibre?

No parlem del que va passar a París. A la pandèmia va estar aïllada als Estats Units i conversàvem per telèfon. Vam trobar una comunicació molt maca en les coses bàsiques, el menjar, el xampú... la llista de la compra que ella feia, jo li demanava per internet i li arribava a la porta de casa. Això la tenia fascinada. Ella dibuixa i afegeix, per exemple, dues noies assegudes en una tanca. Era una manera de parlar sobre les coses que ens van passar a la vida. Allò de ser sexualment manipulada els passa a la majoria de les noies, i les mares. Són traumes intergeneracionals. ■